Lapin Kansa | Torstai 18. elokuuta 2011 Kulttuuri 09

Y

Ö julkaisee 30-vuotisen uran kunniaksi juhlakokoelman Kiitos ja kunnia 28. syyskuuta. Tuplalevy sisältää kappaleita 2000-luvulta. Mukana on myös neljä uutta kappaletta. Kokoelman julkaisun lisäksi yhtye julkaisee oman viinin Loisto. Loistoa saa Alkosta niin pullossa kuin hanapakkauksessakin. Yhtyeen fanit pääsevät nauttimaan Yön Loistosta myös keikoilla, sillä yhtye lähtee Suomen kiertueelle.



Т

IETOKIRJALLISUUDEN ajankohtaistapahtuma TIETOKIRJA.FI järjestetään Helsingissä 25.–26. elokuuta. Tapahtumassa on paikalla yli 70 tietokirjaliljaa. Elämänsä tietokirjoista ovat puhumassa muun muassa poliitikot Tuija Brax ja Mikael Jungner, talouselämän vaikuttajat Jukka Ahtela, Matti Apunen ja Anne Brunila, sekä kirjailijat Tuomas Kyrö, Sirpa Kähkönen ja Leena Lehtolainen.

n tuhti katselmus



Olli Moisio tutkii romuja, maisemia ja ihmisiä uteliaalla mielellä.



Teuvo Tuomivaara esittelee puusta työstämäänsä suurta Planeetta-veistostaan.

Tuhoamisleirin koko kauheus

Kirjat

Chil Rajchman: Treblinkan viimeinen juutalainen. Suom. Marita Vihervuori. Minerva.

"Maa sylkee suustaan luunsiruja, hampaita, esineitä, papereita, se ei halua säilyttää salaisuuttaan."

Nuori Puolan juutalainen **Chil Rajchman** (1914–2004) joutuu Treblinkaan vuonna 1942 pian tajuten, ettei sieltä kukaan selviä hengissä.

Hän kuitenkin pelastuu osallistuessaan vankien kapinaan elokuussa 1943, 10 kuukauden vankeuden jälkeen.

Kapinan valmistelu ja toteuttaminen on taidokas teko noissa olosuhteissa.

Vangithan eivät juuri päässeet miettimään pakoa kaikki voimat vievän raatamisen vuoksi, aina muutama ammuttiin ja uusia tuli tilalle.

Kapina onnistuu, mutta suurin osa teloitetaan.

Osa pääsee pakenemaan, myös Rajchman.

Vapaana Rajchman joutuu kysymään itseltään, mitä tarkoitusta varten hän nyt elää. Vastauksekseen hän löytää: jotta voisi esittää todistuksen Treblinkan jättiläisteurastamosta, kertoa miljoonien viattomien uhrien murhaamisesta.

On tärkeää tehdä ero keskitysleirien ja tuhoamisleirien välille. Keskitysleirien olemassaoloa ei salattu, ne toimivat pelotteena, niitä väitettiin uudelleenkasvatuspaikoiksi.

KORU\DI

Sitä vastoin tuhoamisleirien massamurhaaminen salattiin ja piilotettiin peitenimin.

Vangit jopa joutuivat siivilöimään joukkohautoja, jottei yksikään luunsiru paljasta kauheaa totuutta muulle maailmalle. Sitä ennen ruumiit oli kaivettu joukkohaudoista ja poltettu.

Vaikka keskitysleireistä ja juutalaisvainoista on julkaistu lukuisia kuvauksia ja tutkimuksia, tämä raportti on lukemistani yksi järkyttävimpiä. Miksi? Ovathan muutkin kertoneet samasta julmuudesta.

Rajchman kirjoittaa raakuudesta, nälästä, liasta, sairauksista ja epätoivosta ilman kiihkoa ja paatosta.

Koko ajan on tunne, että itsekin hengästyneenä joutuu juoksemaan kilpaa kuoleman kanssa.

Jos pysähdyt, saatat olla seuraava, joka heitetään roviolle kidutusten ja pilkkanaurujen jälkeen. Sitä ennen sinulta on kynitty hiukset, viety omaisuus ja vaatteet, läheiset kaasutettu ja heitetty joukkohautaan. Tappamisesi jälkeen suusi väännetään auki ja tongilla kaivetaan mahdolliset kultapaikat parempaa käyttöä varten: kolmannen valtakunnan varojen kartuttamiseksi.

Chil Rajchman piileskeli maan alla ja kirjoitti muistiinpanonsa kirjaksi jo natsivallan aikana. Hän ei halunnut niitä julkaista, ei halunnut paljastaa omaa osuuttaan tuossa murhatehtaassa. Hyvä, että kirja julkaistaan nyt – ettemme unohda.

Ritva Saario



Lapinkävijäntie 4, 96100 Rovaniemi - 016 322 2822 - info@korundi.fi - www.korundi.fi